

JAARVERSLAG 2009

Bureau BIBOB

Ministerie van Justitie

Dienst Justis

Bureau BIBOB

April 2010

Inhoud

1. VOORWOORD	3
2. CIJFERS.....	4
2.1 HET BIBOB-ADVIES	4
2.2 AANTAL ADVIESAANVRAGEN	5
2.3 AANTAL UITGEBRACHTE ADVIEZEN	7
2.4 DOORLOOPTIJDEN	9
3. BEGELEIDINGSTAAK	10
3.1 ONTWIKKELINGEN	10
3.2 ADVIES EN VOORLICHTING	11
4. ORGANISATIE	12
4.1 BUREAU BIBOB	12
4.2 KWALITEIT	12

1. Voorwoord

Het doel van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (hierna Wet BIBOB) is te voorkomen dat de overheid ongewild criminele activiteiten faciliteert. Bestuursorganen kunnen mede op grond van een BIBOB-advies beslissen of zij aan een (rechts)persoon een vergunning of subsidie verstrekken of een overheidsopdracht gunnen. Ondernemers, die bijvoorbeeld hun vergunning gebruiken voor criminele activiteiten, worden zo buitenspel gezet. Dit komt bovendien de bonafide ondernemers ten goede en bevordert een eerlijke concurrentiepositie. Het jaarverslag van het Bureau BIBOB (hierna het Bureau) maakt inzichtelijk op welke wijze het instrument BIBOB hieraan bijdraagt.

In 2009 heeft het Bureau na een zorgvuldige beoordeling van alle relevante feiten en omstandigheden 237 adviezen en 63 aanvullende adviezen uitgebracht. In de 237 uitgebrachte adviezen werd 100 maal geconcludeerd dat er een 'ernstig gevaar' was dat de vergunning misbruikt zou worden voor het ontplooiën van criminele activiteiten. Het ging niet alleen om katvanger- en dekmantelconstructies, maar ook omvangrijke witwaspraktijken en fraudezaken waren aan de orde. 47 maal was sprake van een mindere mate van gevaar voor criminele activiteiten en 90 maal was er sprake van geen gevaar. Alhoewel het feit dat het aantal uitgebrachte adviezen niet significant is gestegen ten opzichte van het jaar 2008, is de complexiteit van de adviezen toegenomen. Medewerkers van het Bureau dienen in staat te zijn ingewikkelde constructies te herkennen en op waarde te schatten. Ondanks deze toenemende complexiteit van de BIBOB-adviezen, is het overgrote deel van de adviezen juridisch houdbaar gebleken. Niet alleen de bestuursrechter in eerste aanleg maar ook de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in bijna 90% van de uitspraken in 2008 en 2009 het besluit van het bestuursorgaan, dat was gebaseerd op een BIBOB-advies, in stand gelaten. Dit geeft ook een indicatie van de zorgvuldigheid waarmee de adviezen tot stand komen.

Dit is voor het Bureau echter geen reden om achterover te gaan leunen. Het Bureau is ambitieus en stelt zich tot doel om zich (ook de komende jaren) te blijven verbeteren. In 2009 is gewerkt aan het creëren van meer transparantie ten aanzien van de totstandkoming van BIBOB-adviezen. Voorbeelden hiervan zijn de (voorbereiding van de) oprichting van een externe kwaliteitscommissie die de kwaliteit van de adviezen toetst en het opstellen van beleidsregels. Hiermee wordt ook tegemoet gekomen aan het bezwaar dat de werkwijze van het Bureau een "black box" zou zijn. Daarnaast is hard gewerkt aan de voorgenomen wijziging van de Wet BIBOB. In dit wetsvoorstel – dat in februari 2010 in consultatie is gegaan – wordt niet alleen een aantal praktische zaken meegenomen maar wordt ook tegemoetgekomen aan een aantal wensen ten aanzien van de inzet van het instrument BIBOB. Hiermede wordt onder meer bewerkstelligd dat het instrument BIBOB ook in andere sectoren, zoals de vastgoedsector, kan worden ingezet. Bestuursorganen krijgen zo nog meer mogelijkheden om malafide ondernemers te weren.

C.A.J.F. Verheij

Directeur Bureau BIBOB

2. Cijfers

2.1 Het BIBOB-advies

Met de Wet BIBOB beschikken bestuursorganen over een weigerings- en intrekingsgrond voor vergunningen, subsidies en aanbestedingen. Indien gevaar bestaat dat de gewenste beschikking gebruikt wordt om criminele activiteiten te ontplooiën of te continueren, dan wel dat ter verkrijging van de gewenste beschikking een strafbaar feit is gepleegd, kunnen bestuursorganen een beroep doen op deze wet.

Het BIBOB-instrumentarium moet worden gezien als een aanvullend middel. Bestuursorganen dienen eerst de eigen bronnen te raadplegen en de mogelijkheden van reeds bestaande weigerings- en intrekingsgronden te onderzoeken, voordat advies wordt aangevraagd bij het Bureau. Wanneer gebleken is dat deze niet toereikend zijn en daardoor vermoedelijk misbruik niet kan worden voorkomen, zal een adviesaanvraag een logische volgende stap zijn. Op basis van een diepgaand bronnenonderzoek stelt het Bureau een advies op, waarin wordt gemotiveerd in hoeverre er gevaar bestaat dat de vergunning, subsidie, of aanbesteding gebruikt zal worden voor criminele doeleinden. Voor bestuursorganen vormt het advies veelal de basis van de motivering van een door hen te nemen besluit.

Om zijn adviestaak zo verantwoord mogelijk te vervullen, dient het Bureau een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de aanvrager, zijn onderneming en zijn (zakelijke) relaties. Op basis van de door het bestuursorgaan verstrekte informatie wordt een eerste analyse gemaakt welke natuurlijke- en rechtspersonen (mogelijk) betrokken zijn bij de vergunning- of subsidieaanvraag of aanbesteding. Gaande het onderzoek wordt de lijst met betrokkenen aangepast als het onderzoek daartoe aanleiding geeft. Uiteindelijk onderzoekt het Bureau, ten aanzien van de onderneming die de beschikking heeft aangevraagd, in ieder geval de organisatiestructuur, de financiering, wie zeggenschap heeft of hebben in de onderneming, alsmede de verhouding tot andere ondernemingen. Daarnaast is het van belang om de (zakelijke) relaties tussen de betrokken (natuurlijke- en rechts-) personen in kaart te brengen.

Om een gedegen onderzoek te kunnen doen heeft het Bureau de mogelijkheid een veelheid van bronnen te raadplegen, zodat het advies een zo compleet mogelijk beeld schetst. Allereerst beschikt het Bureau over verschillende gegevens van de betrokkene(n). Indien een bestuursorgaan een advies vraagt, is de betrokkene verplicht een aantal formulieren in te vullen.

In deze formulieren wordt onder andere gevraagd naar wie zeggenschap heeft of hebben binnen de onderneming, wie verder bij de onderneming betrokken zijn, zoals de leidinggevenden, en hoe de onderneming wordt gefinancierd. Deze gegevens zijn voor het Bureau essentieel om het onderzoek te starten. Vervolgens wordt door de onderzoekers van het Bureau informatie vergaard uit verschillende open en gesloten bronnen. Openbare bronnen zijn bronnen die voor iedereen toegankelijk zijn, zoals het Kadaster, het handelsregister van de Kamer van Koophandel, en het internet.

Onder een gesloten bron worden gegevensbestanden verstaan waaruit uitsluitend op grond van een in de wet geregelde bevoegdheid gegevens kunnen worden verkregen. De belangrijkste gesloten bronnen worden standaard bevraagd zoals de Belastingdienst die informatie verschafft over belastinggegevens van personen en ondernemingen, de diverse politieregio's die informatie

uit de verschillende registers verschaffen, de Arbeidsinspectie, de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst/Economische Controle Dienst, de Rijksdienst voor het Wegverkeer, en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen.

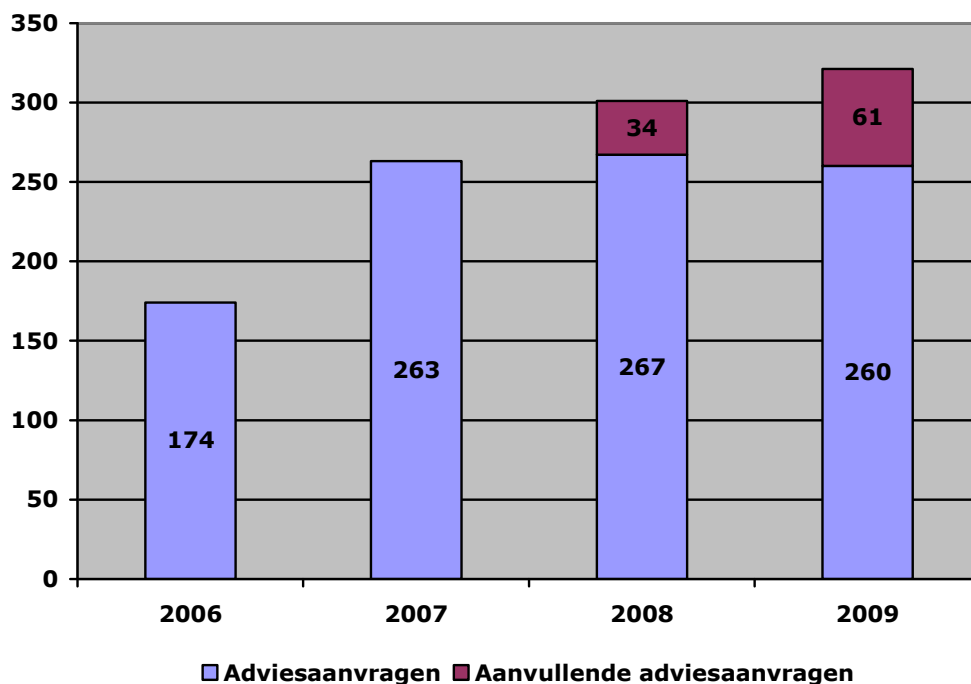
Dan zijn er nog gesloten bronnen die alleen worden geraadpleegd als de verwachting is dat er relevante informatie uit naar voren zal komen. Het gaat dan onder meer om het Openbaar Ministerie, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst, de Immigratie- en Naturalisatiedienst, de Algemene Inspectiedienst, het Centraal Justitieel Incassobureau.

Nadat de gevraagde gegevens door het Bureau zijn ontvangen, worden deze beoordeeld en geanalyseerd. Alle informatie die na de analyse relevant wordt geacht, staat in een apart hoofdstuk in het advies met de titel 'Broninformatie' opgenomen.

In het hoofdstuk 'Broninformatie' wordt aan alle (combinaties van) natuurlijke- en/of rechtspersonen een aparte paragraaf gewijd. In deze paragrafen wordt per informatieleverancier aangegeven welke informatie is aangeleverd. Deze informatie vormt het uitgangspunt voor het hoofdstuk 'Bevindingen' waarin het totaalbeeld wordt geschetst van alle relevante informatie, zowel ontlastend als belastend. Vervolgens worden de bevindingen in het hoofdstuk 'Motivering' geplaatst in het juridische kader van artikel 3 van de Wet BIBOB. Tot slot wordt in het hoofdstuk 'Conclusie' kort vermeld of in de zin van artikel 3, eerste lid, onderdeel a en/of b van de Wet BIBOB is gebleken van een ernstig gevaar, een mindere mate van gevaar of geen gevaar. Het is ook mogelijk dat wordt geconcludeerd dat ter verkrijging van de aangevraagde dan wel gegeven beschikking een strafbaar feit is gepleegd. Tenslotte is het mogelijk dat het Bureau op basis van artikel 12, vierde lid, van de Wet BIBOB aanvullende informatie heeft gevraagd teneinde zijn onderzoek te kunnen verrichten, en dat de aanvrager te kennen heeft gegeven deze informatie niet te verschaffen of dat de aanvrager onvolledige/onvoldoende informatie heeft verschaft. Conform artikel 4, tweede lid, van de Wet BIBOB wordt dit aangemerkt als ernstig gevaar.

2.2 Aantal adviesaanvragen

In 2009 heeft het Bureau 260 aanvragen voor een BIBOB-advies ontvangen en 61 aanvragen voor een aanvullend BIBOB-advies. Verder zijn in 2009 22 adviesaanvragen (waaronder enkele aanvullende adviesaanvragen) om diverse redenen door bestuursorganen ingetrokken. Ten opzichte van vorig jaar is het aantal adviesaanvragen vrijwel gelijk gebleven, het aantal aanvragen voor een aanvullend advies is bijna verdubbeld. Op 31 december 2009 waren er 45 adviesaanvragen in behandeling.

In 2006 en 2007 was het aantal adviesaanvragen voor een aanvullend advies gering. In 2008 steeg het aantal adviesaanvragen voor een aanvullend advies significant en deze stijging heeft zich doorgezet in 2009. Dit is de reden dat de aanvragen voor een aanvullend advies een plek hebben gekregen in bovenstaande grafiek.

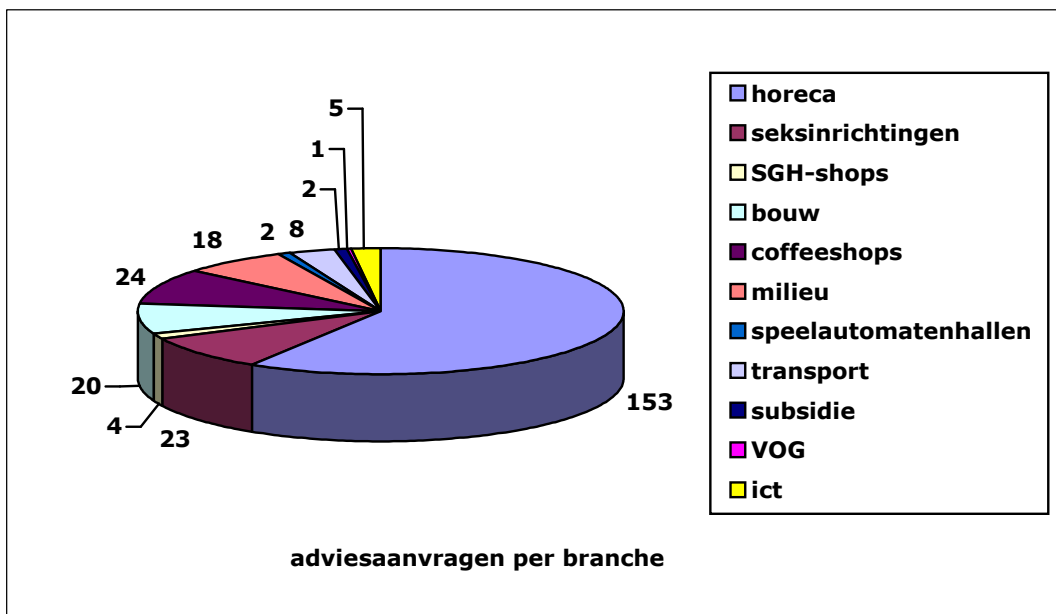
Een aanvullend advies kan worden aangevraagd in het kader van het zienswijzegesprek of de bezwaarprocedure van het bestuursorgaan. Het bestuursorgaan is verplicht om zich, na ontvangst van het BIBOB-advies, ervan te vergewissen dat het advies op deugdelijke wijze tot stand is gekomen en dat de daarin opgenomen bevindingen de conclusie kunnen dragen. Een reden om een aanvullend advies te vragen is gelegen in het feit dat de aanvrager of houder van de vergunning tijdens het zienswijzegesprek of in de bezwaarprocedure feiten en omstandigheden aandraagt die een ander licht op het advies doen schijnen. Het bestuursorgaan vraagt het Bureau in zo'n geval om een aanvullend advies waaruit moet blijken of aangedragen feiten en omstandigheden moeten leiden tot een ander standpunt of een wijziging in de motivering. Het geven van een aanvullend advies vraagt dezelfde zorgvuldigheid, en afhankelijk van de vraagstelling ook in veel gevallen dezelfde hoeveelheid tijd, als het geven een 'gewoon' advies. Dit is zeker het geval indien tussen het oorspronkelijke advies en de aanvraag van een aanvullend advies geruime tijd is verstreken. De zorgvuldigheid vergt dan veelal een aantal feiten opnieuw te onderzoeken.

Bij vergunningen kan de Wet BIBOB worden toegepast binnen de volgende branches: horeca, milieu (vergunningplichtige inrichtingen volgens de Wet milieubeheer), bouw (reguliere bouwvergunningen), transport (goederen- en personenvervoer), toekenningen in het kader van de telecommunicatiewet en vervreemding van onroerend goed door woningcorporaties. Verder is de wet van toepassing op een aantal exploitatievergunningen voor bepaalde inrichtingen, zoals de coffeshops, seksinrichtingen, speelautomatenhallen en de smart- en growshops. Voor wat betreft de aanbestedingen is de Wet BIBOB van toepassing binnen de sectoren bouw, milieu en ict. Bij

subsidies zijn er geen sectoren of branches aangewezen. Of bepaalde subsidies onder het BIBOB-instrumentarium vallen, moet zijn aangegeven in de desbetreffende subsidierегeling.

Van het aantal adviesaanvragen hadden er 251 betrekking op een vergunningaanvraag, zeven op een aanbesteding, en twee op een subsidieaanvraag. Gemeenten dienden met 232 aanvragen de meeste adviesaanvragen in, gevolgd door provincies met twaalf adviesaanvragen, zelfstandige bestuursorganen met negen aanvragen en rijksoverheidsorganen met zeven aanvragen.

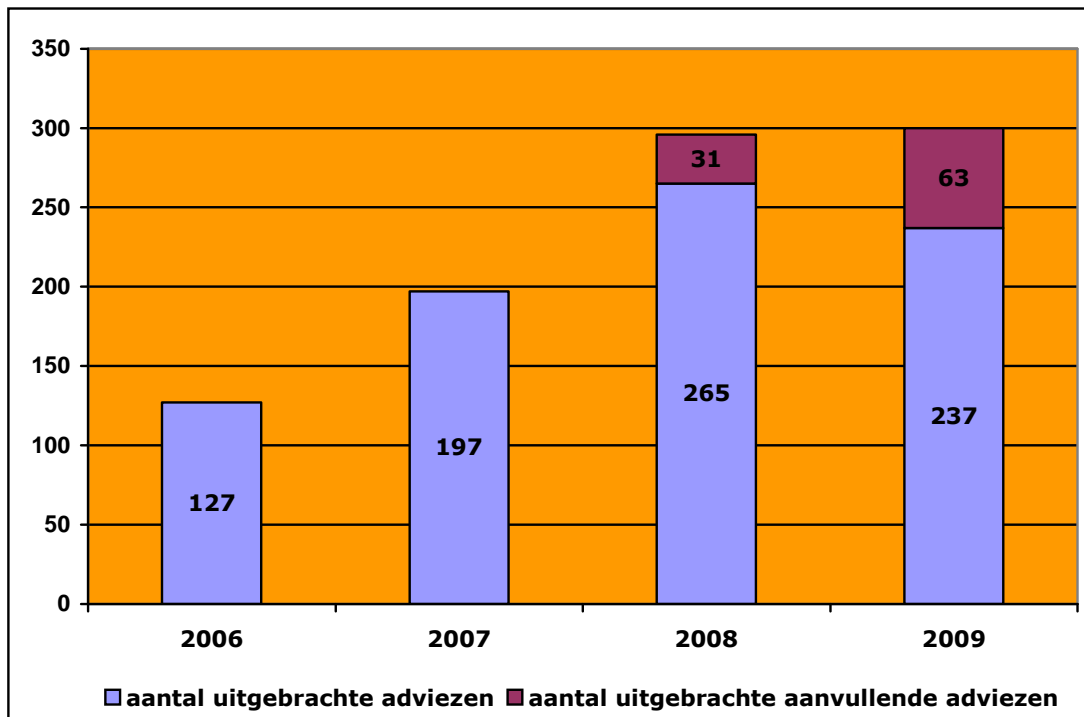
Veruit de meeste adviesaanvragen hadden in 2009, evenals in voorgaande jaren, betrekking op de horecabranche, namelijk 153. Daarna volgden de coffeeshops met 24 aanvragen, en de seksbranche met 23 aanvragen. Verder hadden twintig aanvragen betrekking op de bouwbranche (waarvan twee aanvragen betrekking hadden op een aanbesteding,) achttien op milieuvergunningen, acht op de transportsector, vijf op aanbestedingen in de ict-branche, vier op smart- en growshops, en twee op speelautomatenhallen. In 2009 zijn voor het eerst adviesaanvragen binnengekomen op het terrein van subsidies (twee) en vervreemding van onroerende zaken¹ (één).

2.3 Aantal uitgebrachte adviezen

In 2009 heeft het Bureau 237 adviezen en 63 aanvullende adviezen uitgebracht. In deze cijfers zijn ook adviezen opgenomen die in 2008 zijn aangevraagd, maar in 2009 zijn uitgebracht. Het aantal afgegeven BIBOB-adviezen is licht gedaald en het aantal afgegeven aanvullende BIBOB-adviezen is aanzienlijk gestegen ten opzichte van 2008.

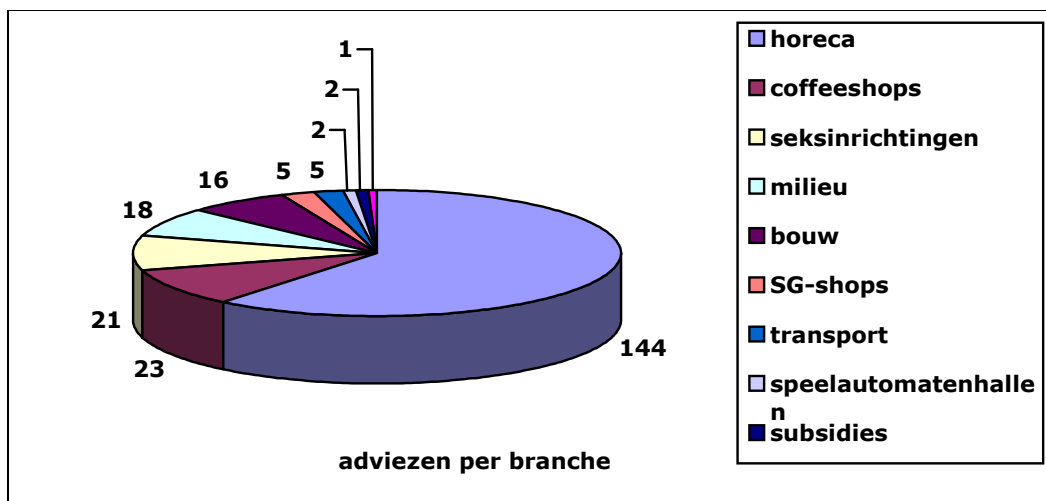
¹ Op grond van art. 61a van de Woningwet is voor de vervreemding van onroerend goed door een instelling zoals genoemd in artikel 70 een vergunning vereist. Een dergelijke vergunning kan op grond van de Wet BIBOB worden onderworpen aan de BIBOB-toets.

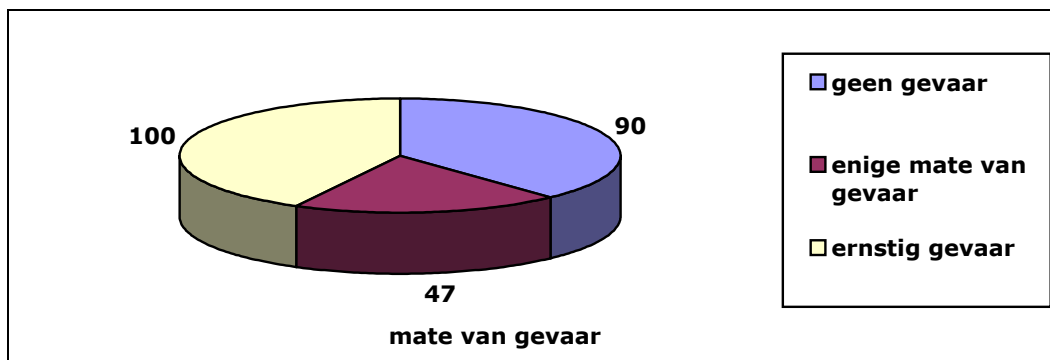
In 2009 heeft het Bureau 216 adviezen afgegeven aan gemeenten, veertien aan provincies, vier aan de rijksoverheid en drie aan zelfstandige bestuursorganen. Van de afgegeven adviezen hadden er 144 betrekking op de horecasector, 23 op coffeeshops, 21 op seksinrichtingen, achttien op de milieusector, zestien op de bouwsector, vijf op smart- en growshops, vijf op de transportsector, twee op speelautomatenhallen, twee op subsidies, en één op vervreemding van onroerend goed. Opvallend is met name de daling van het aantal afgegeven adviezen dat betrekking heeft op smart- en growshops, in 2008 waren dit er 26. In 2008 was sprake van een stijging, waarschijnlijk als gevolg van het feit dat met name de grensgemeenten een vergunningplicht voor deze branche in hun Algemene Plaatselijke Verordening hadden opgenomen en de daarvoor aangevraagde vergunningen hadden gescreend.

In 2009 zijn voor het eerst BIBOB-adviezen afgegeven voor subsidieaanvragen. Dit past in de trend van uitbreiding van de toepassing van de Wet BIBOB in andere sectoren. Zo hebben in 2009 enkele gemeenten de benodigde goedkeuring aangevraagd bij de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties om in een subsidieverordening op te nemen dat de Wet BIBOB zal worden toegepast.

Ten opzichte van 2008 zijn er verder geen opvallende verschillen.

De uitgebrachte adviezen kunnen worden onderverdeeld in de mate van gevaar dat de aangevraagde beschikking mede zal worden gebruikt om uit gepleegde strafbare feiten verkregen of te verkrijgen voordelen te benutten of om strafbare feiten te plegen (artikel 3, eerste lid, van de Wet BIBOB). Van de uitgebrachte adviezen betrof het 90 maal geen gevaar (38%), 47 maal een mindere mate van gevaar (20%) en 100 maal een ernstig gevaar (42%).

2.4 Doorlooptijden

Ingevolge artikel 15 van de Wet BIBOB dient een BIBOB-advies uiterlijk binnen een termijn van acht weken na binnenkomst van de adviesaanvraag door het Bureau te worden afgegeven. Dit betreft een termijn van vier weken, met de mogelijkheid van een eenmalige verlenging van vier weken. De termijn waarbinnen het bestuursorgaan de beschikking moet afgeven, wordt verlengd met de termijn van (hooguit) acht weken waarbinnen het BIBOB-advies moet worden afgegeven. Indien het Bureau een adviesaanvraag niet binnen de termijn van acht weken afhandelt, heeft het bestuursorgaan minder tijd een besluit te nemen. Dit is vooral een probleem bij bouwvergunningen die aan een fatale termijn gebonden zijn.²

² De vergunning wordt geacht te zijn verleend indien het bestuursorgaan niet tijdig op de vergunningaanvraag beschikt. Verzoeken om een advies bij bouwvergunningen worden door het Bureau met voorrang in behandeling genomen.

In 2009 heeft het Bureau 60% van het aantal adviezen binnen de termijn van acht weken gegeven. 27% van de adviezen werd binnen een termijn van 8 tot 12 weken afgegeven en in 13% van de gevallen was sprake van een termijn langer dan 12 weken. De complexiteit van een zaak of de te late levering van informatie door de aanvrager of een van de informatieleveranciers zijn vaak de oorzaak van overschrijdingen van de termijn.

In 2009 heeft het Bureau 4.523 informatieverzoeken ingediend. Gebleken is dat in 79% van de gevallen de informatieleveranciers tijdig hun gegevens verstrekken. De overige 21% heeft niet of te laat gereageerd. De percentages zijn exact gelijk aan de percentages van 2008. Indien bleek dat bepaalde informatieleveranciers structureel te laat of te weinig gegevens verstrekten, werd er contact opgenomen met deze informatieleveranciers om opnieuw termijnafspraken te maken.

In sommige gevallen is het noodzakelijk informatie op te vragen bij buitenlandse autoriteiten. Hiervoor dient contact te worden opgenomen met de landelijk BIBOB-officier van justitie of de minister van Financiën. In 2009 is 27 maal informatie opgevraagd uit het buitenland, veel meer dan in 2008 toen slechts zeven maal informatie uit het buitenland werd opgevraagd. In acht gevallen werd tijdig een antwoord ontvangen. De overige informatie werd niet of niet tijdig verkregen.

3. Begeleidingstaak

3.1 Ontwikkelingen

Het ondersteunen van bestuursorganen bij de implementatie en het toepassen van de Wet BIBOB is een wettelijke taak van het Bureau.

Deze rol van het Bureau ziet met name op het geven van voorlichting, in de vorm van het geven van cursussen, presentaties en workshops, het beantwoorden van vragen die per e-mail of telefoon binnenkomen en het onderhouden van de website.

Om bestuursorganen zo goed mogelijk van dienst te zijn worden de ontwikkelingen met betrekking tot de Wet BIBOB, onder andere regelgeving en jurisprudentie, gevolgd en zo nodig omgezet in een praktische uitleg. Een voorbeeld daarvan is de Dienstenrichtlijn. Hoewel de Wet BIBOB niet direct onder de reikwijdte van de Dienstenrichtlijn valt, heeft de invoering wel enkele gevolgen voor de toepassing van de Wet BIBOB door bestuursorganen. Het ministerie van Economische Zaken heeft, in samenwerking met het Bureau BIBOB, een factsheet uitgebracht waarin is aangegeven wat de gevolgen zijn van de nieuwe regelgeving voor het toepassen van het BIBOB-instrument. De factsheet is vermeld op de website, www.dienstjustis.nl.

Daarnaast zijn voorlichtingsbijeenkomsten gehouden en (landelijk) bestuursorganen bezocht om bredere bekendheid van de Wet BIBOB te bewerkstelligen en de inzet van het instrumentarium te stimuleren.

In 2009 heeft een inventarisatie plaatsgevonden van het aantal bestuursorganen dat BIBOB-beleid heeft vastgesteld en dit beleid bij het Bureau heeft laten registreren. Voorts is geïnventariseerd welke bestuursorganen wel beleid hebben vastgesteld, maar nog geen werkafspraken met het Bureau hebben gemaakt.

Per brief zijn bestuursorganen waarvan bekend is dat ze geen BIBOB-beleid hebben vastgesteld, geattendeerd op de mogelijkheden die het instrumentarium van de Wet BIBOB biedt. Naar aanleiding van de brief kreeg het Bureau verschillende aanvragen binnen van, met name

gemeenten, voor het toesturen van voorbeeld-beleidslijnen om aan de hand daarvan over te gaan tot het opstellen van BIBOB-beleid.

In totaal hebben inmiddels 306 bestuursorganen BIBOB-beleid bij het Bureau geregistreerd, 276 daarvan zijn gemeenten.

In 2009 heeft de inrichting van de Regionale Informatie- en Expertise Centra (Riec's) verder vorm gekregen. Deze centra ondersteunen op regionaal niveau een integrale aanpak van de georganiseerde criminaliteit. Het breder en intensiever toepassen van de Wet BIBOB door gemeenten en provincies maakt onderdeel uit van deze aanpak. In 2009 heeft de samenwerking van het Bureau met de Riec's onder meer geresulteerd in het deelnemen aan een landelijke werkgroep, bestaande uit projectleiders van enkele Riec's, die onder andere tot taak heeft een algemene werkwijze inzake de ondersteuning van bestuursorganen bij het toepassen van de Wet BIBOB tot stand te brengen. In 2009 heeft een drietal Riec's een bezoek gebracht aan het Bureau om kennis te maken en om te praten over samenwerking. Eén van de manieren waarop het Bureau samenwerkt met de Riec's is door op verzoek overzichten te verstrekken van het aantal gemeenten binnen een bepaalde regio dat BIBOB-beleid bij het Bureau heeft laten registreren. Zodoende krijgt het Riec een overzicht van de zogenaamde witte vlekken in een bepaalde regio. De samenwerking tussen het Bureau en de Riec's bestaat verder uit het geven van presentaties (en/of aanwezig zijn met een stand) op BIBOB-middagen die door het Riec werden georganiseerd. In 2010 wordt de samenwerking tussen het Bureau en de Riec's geïntensiveerd.

3.2 Advies en voorlichting

In 2009 zijn er door het Bureau 30 voorlichtingsbijeenkomsten gegeven aan gemeenten, politie, het Openbaar Ministerie, en Riec's. Ook werd door medewerkers van het Bureau een voorlichtingsmiddag verzorgd voor juristen werkzaam bij de Raad van State, waarbij de stand van zaken met betrekking tot de (toepassing van) de Wet BIBOB en de wijze waarop het BIBOB-onderzoek wordt uitgevoerd voor het voetlicht werden gebracht.

De voorlichting aan gemeenten is vaak gegeven in de vorm van de cursus "De Wet BIBOB en het eigen huiswerk". Het is duidelijk dat gemeenten soms wel BIBOB-beleid hebben vastgesteld maar nog niet zover zijn gekomen dit beleid op een adequate manier in de praktijk vorm te geven. De door het Bureau BIBOB ontwikkelde cursus biedt de uitvoerende ambtenaren van de gemeente een handvat om in de praktijk met de Wet BIBOB aan de slag te gaan. Er wordt aan de hand van een casus geoefend in het beoordelen van documenten en het herkennen van indicatoren van criminele activiteiten.

Tweemaal per jaar organiseert het Bureau een landelijke bijeenkomst voor bestuursorganen waarbij de stand van zaken met betrekking tot de Wet BIBOB en het toepassen daarvan wordt besproken. Verder kunnen de deelnemende bestuursorganen van te voren aangeven welke (knel)punten zij graag op de agenda willen zetten. De bijeenkomsten zijn ook bedoeld om ervaringen uit te wisselen en best-practices te delen.

In het kader van het geven van informatie en advies werden in 2009 vele honderden telefoontjes en e-mailberichten beantwoord. De vragen hadden betrekking op allerlei aspecten van de Wet BIBOB. De vragen waren onder meer afkomstig van: gemeenteamttenaren, provincieambtenaren, politiefunctiearissen, medewerkers van het Openbaar Ministerie, ondernemers, studenten, en vergunningaanvragers.

De website is een belangrijk middel voor het Bureau om burgers en overheidsorganen op de hoogte te houden van alles wat met de Wet BIBOB te maken heeft. In 2009 werd de structuur van de website verbeterd en werden enkele pagina's van de website vernieuwd.

Vanuit het Bureau wordt ook incidenteel samengewerkt met opleidingsinstituten. Zo heeft het Bureau in 2009 meegewerkt aan een thema-middag van de Politie-Academie in Zutphen over de bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit.

Tot slot werd in het kader van het geven van voorlichting een aandeel geleverd aan congressen en seminars.

4. Organisatie

4.1 Bureau BIBOB

Het Bureau is onderdeel van de Dienst Justis van het ministerie van Justitie.

De Dienst Justis is de screeningsautoriteit op het gebied van integriteit van het ministerie van Justitie. Integriteit is een maatstaf om betrouwbaarheid en kwaliteit van het functioneren van personen en organisaties te beoordelen. Justis toetst of personen relevante antecedenten hebben die het uitoefenen van een bepaald beroep of werk in de weg staan. Daarnaast toetst Justis of partijen die bepaalde verklaringen, vergunningen en subsidies aanvragen, aan integriteitseisen voldoen. Deze screening van betrouwbaarheid vermindert veiligheidsrisico's en draagt zo bij aan een integere en veiligere samenleving. Ook voert Justis de regelgeving op het gebied van naamswijziging en gratie uit.

Behalve de teammanager bestaat het Bureau uit senior medewerkers, begeleidingsadviseurs, onderzoekers, en administratief medewerkers. In totaal werken 33 medewerkers bij het Bureau. De senior medewerkers, in 2009 waren dit er vijf, sturen elk een team van onderzoekers aan. Elk team behandelt in beginsel adviesaanvragen uit één bepaalde regio. Het doel hiervan is het borgen en verder uitbouwen van kennis en expertise met betrekking tot criminelen en/of criminele activiteiten in bepaalde provincies of regio's. Alleen als de adviesaanvragen in één bepaalde regio zich opstapelen, vindt er overheveling naar een ander team plaats. De medewerkers bij het Bureau hebben verschillende achtergronden. Er zijn juristen, criminologen, financiële experts en mensen met een politie-achtergrond bij het Bureau werkzaam.

Medewerkers die zich bezig houden met integriteitsscreening dienen zelf uiteraard boven alle twijfel verheven te zijn. De onderzoekers bij het Bureau ondergaan daarom een veiligheidsonderzoek, uitgevoerd door de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst. Bij indiensttreding bij het Bureau krijgen medewerkers een presentatie over het belang van integer handelen en over de wijze waarop met de zeer vertrouwelijke informatie moet worden omgegaan.

4.2 Kwaliteit

Het Bureau werkt permanent aan verbetering van de kwaliteit en expertise. Dat het Bureau daarmee al op de goede weg is, maken de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State duidelijk. In bijna 90% van de uitspraken in 2008 en 2009 werd het besluit van het bestuursorgaan, dat was gebaseerd op een BIBOB-advies, in stand gelaten.

In 2009 is de professionalisering verder vormgegeven.

Zo is in het afgelopen jaar alle jurisprudentie opnieuw geanalyseerd, geordend en in een nieuw zoekstelsel opgenomen. Indien daar aanleiding voor was, werden werkwijzen hieraan aangepast. Verder werden regelmatig relevante casussen besproken, interessante punten daaruit gesignaleerd en teruggekoppeld naar de medewerkers.

Het waarborgen en uitbreiden van de expertise van de medewerkers van het Bureau krijgt veel aandacht. Niet alleen inhoudelijke kennis is van belang maar ook een goed analytisch vermogen en een uitstekende schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid. De medewerkers krijgen bij indiensttreding een introductie cursus over het uitvoeren van het onderzoek en over het schrijven van een BIBOB-advies. Maandelijks worden themabijeenkomsten georganiseerd waarbij deskundigen worden uitgenodigd een inhoudelijk onderwerp te presenteren. In 2009 gaven deskundigen onder meer een presentatie over de aanpak van milieucriminaliteit en over de aanpak van hennepsteelt.

Voor het Bureau zijn de informatieleveranciers uiteraard van groot belang. Er wordt daarom geïnvesteerd in goede contacten met de informatieleveranciers. In dat kader hebben verschillende onderzoekers van het Bureau in 2009 stage gelopen bij verschillende informatieleveranciers. Dit leverde niet alleen nieuwe inzichten op voor de medewerkers van het Bureau maar ook voor de medewerkers van de desbetreffende dienst.

Teneinde de kwaliteit van de adviezen te bevorderen en te borgen is in 2009 besloten tot de vorming van een kwaliteitscommissie. Deze commissie zal steekproefsgewijs BIBOB-adviezen kunnen onderwerpen aan een nadere beoordeling en naar aanleiding daarvan aanbevelingen kunnen doen. De aanstelling en werkwijze van de commissie zal in de nieuwe Wet BIBOB geregeld moeten worden en daarom is in 2009 besloten het opzetten van de kwaliteitscommissie onderdeel te maken van het wetswijzigingstraject. Aangezien dit traject geruime tijd zal duren, is in 2009 een aanzet gegeven tot het onderzoeken van de mogelijkheden om vooruitlopend op de wetswijziging de kwaliteitscommissie werkzaam te laten zijn.

In het kader van de verdere professionalisering van het Bureau is gekeken naar de mogelijkheid meer inzicht te geven in de wijze waarop een advies van het Bureau aan een bestuursorgaan tot stand komt. Meer transparantie kan onder meer verkregen worden door het opstellen van beleidsregels. De beleidsregels BIBOB kunnen de werkwijze van het Bureau bevatten en kunnen invulling geven aan definities uit de Wet BIBOB. Eind 2009 is een begin gemaakt met het opstellen van dergelijke beleidsregels. De beleidsregels zullen periodiek aangepast worden naar aanleiding van gewijzigde inzichten en relevante jurisprudentie.

Het Bureau bewaakt de kwaliteit van de adviezen onder meer middels een permanent klanttevredenheidsonderzoek, waarbij de bestuursorganen wordt gevraagd een evaluatieformulier in te vullen na ontvangst van het BIBOB-advies. Voor zover de formulieren daartoe aanleiding gaven, werd de werkwijze aangepast. Uit de evaluatieformulieren komt naar voren dat het werk van het Bureau positief wordt beoordeeld. Op de terreinen van doorlooptijden, bruikbaarheid van het advies, leesbaarheid van het advies, volledigheid van het advies en communicatie tijdens het onderzoeksproces werd de bestuursorganen gevraagd een rapportcijfer te geven. Dit levert het volgende beeld op.

	Doorloop- tijden	Volledigheid advies	Bruikbaarheid advies	Leesbaarheid advies	Communicatie tijdens onderzoeksproces
Gemiddeld rapportcijfer	7	7	7	8	8

De uitkomsten van de evaluatie van adviezen zijn belangrijk voor het Bureau omdat zodoende de vinger aan de pols kan worden gehouden wat betreft de kwaliteit van de adviezen en wat betreft de werkwijze.